

Sygn. akt VIII Gz 146/15

POSTANOWIENIE

Dnia, 15 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, Wydział VIII Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj

Sędziowie: SO Anna Budzyńska (spr.)

SO Agnieszka Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przy udziale M. D.

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 22 maja 2015 r., sygn. akt X GCo 191/15,

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSO A. Budzyńska SSO P. Sałamaj SSO A. Woźniak

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 maja 2015 r. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, Wydział X Gospodarczy, w sprawie o sygn. akt X GCo 191/15 oddalił wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanemu przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie dnia 10 grudnia 2014 r., zaopatrzonemu w klauzulę wykonalności dnia 23 lutego 2015 r., w sprawie o sygn. akt X GNc 2453/17, także przeciwko małżonce dłużnika Z. M. D. -z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego postanowienia, powołując się na treść art. 787 k.p.c. oraz art. 41 § 2 k.r.o. wskazał, że wierzyciel nie sprostał wymogowi wykazania dokumentem, że dochodzona wierzytelność wynika z czynności prawnej, na którą małżonka dłużnika wyraziła zgodę. Zaznaczył przy tym, że wierzyciel powołał się w tym zakresie na umowę z dnia 24 stycznia 2014 r. złożoną w sprawie o sygn. akt X GC 217/15 (wcześniejsza sygn. akt X GNc 2453/14), z której to umowy - w ocenie Sądu - nie wynika jednak, że małżonka dłużnika wyraziła zgodę na jej zawarcie przez dłużnika. Sąd Rejonowy zwrócił również uwagę, że postępowanie w sprawie X GC 217/15 prowadzone było przeciwko dłużnikowi Z. D. i jego małżonce M. D., jako wspólnikom spółki cywilnej. Nakaz zapłaty we wskazanej sprawie uprawomocnił się przeciwko pozwanemu (dłużnikowi), zaś wobec jego małżonki sprawa jest nadal w toku, albowiem wniosła ona skutecznie sprzeciw od nakazu zapłaty. W sprawie tej małżonka dłużnika wniosła ponadto

pismo procesowe, w którym oświadczyła, że nie miała wiedzy o zawarciu umowy z dnia 24 stycznia 2014 r., a co więcej przedłożyła uchwałę o rozwiązaniu z dniem 18 grudnia 2013 r. umowy spółki cywilnej.

Wskazane postanowienie zaskarżył wnioskodawca (wierzyciel) w całości i wniósł o jego zmianę i nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika, zarzucając sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Rejonowego z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez dowolne ustalenie za twierdzeniami małżonki dłużnika M. D., że nie miała wiedzy o zawarciu „umowy wykonawczej” z dnia 24 stycznia 2014 r., z której powód wywodzi swoją wierzytelność przysługującą wobec dłużników. Skarżący zarzucił, że M. D. w sprzeciwie od nakazu zapłaty w ogóle nie kwestionuje faktu złożenia przez siebie podpisu pod umową z dnia 24 stycznia 2014 r., a jedynie podnosi kwestie organizacyjne funkcjonowania i rozwiązania spółki cywilnej, której była współnikiem wraz z mężem Z. D.; czytelny z imienia i nazwiska podpis M. D. nakreślony przez nią pod pełnomocnictwem dla adw. M. P. jest tożsamy z podpisem (...) nakreślonym pod trzema deklaracjami wekslowymi i trzema wekslami in blanco wystawionymi do ww. umowy oraz podpisem (...) nakreślonym pod uchwałą współników z dnia 18 grudnia 2013 r., którą uczestniczka przedstawiła jako dowód w sprzeciwie od nakazu zapłaty.

Skarżący podniósł także, iż fakt zgody M. D. na zawarcie umowy z dnia 24 stycznia 2014 r. należało przyjąć w drodze domniemania faktycznego; skoro podpisała deklaracje wekslowe (dwie z dnia 24 stycznia 2014 r. i jedna z dnia 31 stycznia 2014 r.), dotyczące umowy z dnia 24 stycznia 2014 r., to wyrażała zgodę na zawarte w nich postanowienia, a skoro wyrażała na nie zgodę, to wiedziała i wyrażała również zgodę na zawarcie przez dłużnika Z. D. umowy z dnia 24 stycznia 2014 r. Zaznaczył również, iż tożsamość podpisów na deklaracjach wekslowych i na uchwale współników z dnia 18 grudnia 2013 r. jest oczywista prima facie. Wskazał też na okoliczność, iż uczestniczka w sprzeciwie od nakazu zapłaty w sprawie X GC 217/15 nie kwestionowała faktu złożenia przez siebie podpisu pod umową z dnia 24 stycznia 2014 r.

Do akt sprawy o sygn. X GCo 191/15 pełnomocnik powódki jeszcze przed wydaniem przez Sąd Rejonowy postanowienia z dnia 22 maja 2015 r. złożył załączone omyłkowo do akt sprawy X GC 217/15 pismo datowane na dzień 4 maja 2015 r., zatytułowane „Uzupełnienie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności”, do którego załączył deklarację wekslową nr 1 z dnia 24.01.2014 r. wraz z wekslem in blanco, deklarację wekslową nr 2 z dnia 24.01.2014 r. wraz z wekslem in blanco, deklarację wekslową nr 3 z dnia 31.01.2014 r. wraz z wekslem in blanco, pełnomocnictwo z dnia 26.01.2015 r. oraz umowę współników z dnia 18 grudnia 2013 r. W piśmie tym przedstawił argumentację wywiedzioną na podstawie domniemania faktycznego, tożsamą z zawartą w zażaleniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Podstawę żądania przez wierzyciela nadania klauzuli wykonalności na małżonkę dłużnika M. D. stanowi przepis art. 787 k.p.c. Zgodnie z jego treścią tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim sąd nada klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową, jeżeli wierzyciel wykaże dokumentem urzędowym lub prywatnym, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonka dłużnika.

Jak wynika wprost z treści przytoczonego przepisu wierzyciel, chcąc uzyskać klauzulę wykonalności także przeciwko małżonkowi dłużnika, musi wykazać – zatem udowodnić, a nie tylko uprawdopodobnić – zgodę tego małżonka na dokonanie czynności prawnej, z której powstała stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność, i to wykazać ją za pomocą określonych środków dowodowych – dokumentu urzędowego lub dokumentu prywatnego.

W niniejszej sprawie słusznie Sąd Rejonowy stwierdził, iż wnioskodawca wymogowi określonymu w art. 787 k.p.c. nie sprostał.

W pierwszej kolejności należy bowiem wskazać, iż zgody małżonki dłużnika wierzyciel upatrywał w podpisaniu przez nią umowy z dnia 24 stycznia 2014 r., podczas gdy – jak trafnie przyjął Sąd Rejonowy - z dokumentu tego nie wynika, aby M. D. go podpisała. Sąd Okręgowy takie stanowisko Sądu Rejonowego podziela, po pierwsze dlatego, że nawet gdyby uznać umieszczone na końcu umowy z dnia 24 stycznia 2014 r. (k. 14-18 akt o sygn. X GC 217/15) znaki graficzne przy pieczęci (...) S.C.” za pochodzące od dwóch osób, to należałoby wówczas przyjąć je jedynie za parafki, które nie mogą być traktowane za równoważne z podpisem, po drugie zaś dlatego, że materiał zgromadzony w aktach sprawy o sygn. X GC 217/15 jak również o sygn. akt X GCo 191/15 wskazuje na to, iż oba te znaki graficzne pochodzą od jednej osoby. Zaznaczyć bowiem należy, iż w komparycji umowy jako reprezentujący wspólników prowadzących przedsiębiorstwo pod firmą (...), (...) Spółka Cywilna” wymieniony został „Z. D. – współwłaściciel”, a nadto znaki graficzne zapisane wraz z pieczęcią (...) S.C.” nawet dla oka osoby nie będącej biegłym sądowym w zakresie badania pisma ręcznego wyglądają na tożsame ze znakami graficznymi zapisanymi pod imieniem i nazwiskiem (...) na dokumencie datowanym na dzień 18 grudnia 2013 r. i zatytułowanym „Uchwała wspólników M. Z. D., (...) Spółka Cywilna”, który to dokument został złożony do akt sprawy o sygn. X GC 217/15 przez pozwaną w tej sprawie M. D. wraz ze sprzeciwem od nakazu zapłaty (k. 47 akt o sygn. X GC 2017/15) jak również został złożony przez wnioskodawcę do akt o sygn. X GCo 191/15 (k. 23 akt o sygn. X GCo 191/15).

Wskazane okoliczności skutkowały negatywną oceną Sądu Rejonowego, co do udowodnienia przez wierzyciela istnienia zgody M. D. na zawarcie umowy z dnia 24 stycznia 2014 r. przez jej męża Z. D., za pomocą dokumentu prywatnego w postaci umowy z dnia 24 stycznia 2014 r., co znalazło wyraz w zaskarżonym postanowieniu tego Sądu. Ocenę tę Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, jak również materiału zgromadzonego w sprawie o sygn. akt X GC 217/15 podziela.

Wnioskodawca zmierzał również do wykazania zgody M. D. na zawarcie przez Z. D. umowy z dnia 24 stycznia 2014 r. w drodze domniemania faktycznego (uregulowanego w art. 231 k.p.c.), wywodząc iż skoro M. D. podpisała deklaracje wekslowe i weksle in blanco, których celem było zabezpieczenie wiarygodności wynikających z umowy z dnia 24 stycznia 2014 r., a jej podpisy na tych dokumentach są tożsame z jej podpisem na udzielonym adwokatowi M. P. pełnomocnictwie, to wyrażała zgodę na zaciągnięcie zobowiązań wekslowych związanych ze wskazaną umową, jak również na jej zawarcie przez Z. D.. Abstrahując od faktu, iż podpisy te nie widnieją na wszystkich wskazanych przez wnioskodawcę dokumentach, a jedynie na deklaracjach wekslowych nr 1 i 2 oraz na wekslach in blanco, należy wskazać, iż w przypadku żądania wierzyciela nadania klauzuli wykonalności także na małżonka dłużnika na podstawie art. 787 k.p.c., udowodnienie wyrażenia zgody przez tego małżonka na dokonanie czynności prawnej przez dłużnika w drodze domniemania faktycznego z art. 231 k.p.c. jest niedopuszczalne. Pogląd taki wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 marca 2011 r., sygn. III CZP 117/10, stwierdzając, iż w sprawie o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika nie jest dopuszczalne stosowanie domniemania faktycznego przy ustalaniu, że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wiarygodność powstała za zgodą małżonka dłużnika. Stanowisko takie Sąd Najwyższy uzasadniał wskazując, iż postępowanie klauzulowe ma ściśle formalny charakter, a zatem sąd w postępowaniu tym bada jedynie, czy zostały spełnione określone wymagania, a zatem czy istnieją dokumenty potwierdzające określone zdarzenie, nie wnikając w to, czy i jaki wywarło ono skutek z punktu widzenia przepisów prawa materialnego. W przypadku art. 787 k.p.c. sąd bada zatem, czy wierzyciel udowodnił zgodę małżonka dłużnika za pomocą wskazanych w tym przepisie środków dowodowych. Sąd Najwyższy wskazał nadto, iż obowiązujące w postępowaniu klauzulowym ograniczenia dowodowe pełnią dwie istotne funkcje: po pierwsze – zapobiegają przekształceniu postępowania o nadanie klauzuli wykonalności w postępowanie rozpoznawcze, po drugie – mają za zadanie chronić dłużnika, który w postępowaniu klauzulowym nie korzysta z prawa wysłuchania, co prowadzi do stwierdzenia, iż nadanie klauzuli wykonalności powinno nastąpić na podstawie najbardziej wiarygodnych środków dowodowych, zaś domniemania faktyczne noszą w sobie zarówno element dyskrecjonalny, jak i ocenny, przez co wykraczają poza rygorystycznie określone ramy postępowania klauzulowego.

Sąd Okręgowy w całości podziela zaprezentowane wyżej stanowisko Sądu Najwyższego. Podkreślić należy, że postępowanie klauzulowe oparte na art. 787 k.p.c. co do zasady stanowi uproszczoną formę uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko małżonkowi dłużnika i pozwala uniknąć konieczności pozywania równocześnie dłużnika

i jego małżonka, wobec czego rygorystyczne wymagania dowodowe są w pełni usprawiedliwione, zaś wierzyciel, który nie dysponuje dokumentami, ale może wykazać fakt udzielenia zgody innymi środkami dowodowymi, nie jest pozbawiony możliwości wytoczenia powództwa przeciwko małżonkowi dłużnika. W tym kontekście szczególnie należy zwrócić uwagę, iż małżonka dłużnika M. D. jest jednocześnie pozwaną jako współnik spółki cywilnej (...) w sprawie o sygn. akt X GC 217/15 i postępowanie w tej sprawie nadal się toczy, co więcej kwestionuje w nim ona wyrażenie zgody na zawarcie umowy z dnia 24 stycznia 2014 r. przez Z. D., jak również kwestionuje złożenie podpisu pod tą umową.

Na marginesie jedynie Sąd Okręgowy wskazuje, iż zarzut wnioskodawcy zawarty w zażaleniu na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 22 maja 2015 r., iż Sąd Rejonowy oddalił wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, mimo, że M. D. w sprzeciwie od nakazu zapłaty w ogóle nie kwestionuje złożenia przez siebie podpisu pod umową wykonawczą z dnia 24 stycznia 2014 r., jest oczywiście bezzasadny. Skarżący pomija bowiem, iż pozwana M. D. ponosi, że nie miała wiedzy o zawarciu umowy z dnia 24 stycznia 2014 r. przez Z. D.. Powyższe stanowisko nie może być w żaden sposób interpretowane tak, jak czyni to skarżący tzn. że pozwana nie kwestionuje złożenia przez siebie podpisu pod tą umową. Nadto twierdzenie wnioskodawcy, iż M. D. w sprzeciwie podnosi jedynie kwestie organizacyjne spółki cywilnej, nie jest zgodne z prawdą.

Zażalenie skarżącego okazało się zatem bezzasadne i wobec tego podlegało oddaleniu.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

SSO A. Budzyńska SSO P. Sałamaj SSO A. Woźniak